

[Bauusgaard.]

viser det minimale af det, vi ved vil komme — forudsætter en produktionsfremgang på 4 pct., en produktivitetstigning på $3\frac{1}{2}$ pct. om året. Af sig selv melder sig det spørgsmål: hvis vi nu kortvarigt — måske som følge af forstyrrelser udefra, som vi ikke selv har væsentlig indflydelse på — oplever en mindre stigning end denne, hvad så? Skal vi så også fastholde princippet om, at de offentlige udgifter aldrig må stige mere end produktionen og produktiviteten? I så fald lægger vi herinde ved til det bål, der kan komme til at betyde, at tilbageslaget bliver større og mere langvarigt, end det ellers har nødtigt at blive. Også ud fra den synsvinkel skal man gøre et forsøg på at vurdere offentlige budgetter.

Poul Dam: Det kan ikke nægtes, at jeg til en vis grad har været skuffet over den redegørelse, vi fik fra ministeren. Jeg kan naturligvis som en slags kollega rose ministeren for den pædagogiske indsats, han har øvet ved at lægge dette op som et minimumsbudget for det, som man ikke kan komme uden om i nogen henseende. Vi har jo også set i dag, at den pædagogiske indsats har haft et betydeligt held, idet man fra alle sider har måttet erkende, at dette i hvert fald var det grundlag, man måtte gå ud fra, og hvortil man så må lægge forskellige forøgede udgifter, efter som folketings nu måtte beslutte det ene eller det andet.

Det ville være imod vore almindelige principper, hvis jeg her undlod at sige, at der kan jo også trækkes fra; et enkelt ministeriums udgifter kan formodentlig skæres betydeligt ned, i hvert fald ville det ikke genere os, hvis forsvarsudgifterne forsvandt aldeles i løbet af den kommende 3 års periode.

Ministeren har i sin redegørelse forudsat, at vi nok fik en små 4 pct.s produktionsstigning i de kommende 3 år. Det er jo en forholdsvis pessimistisk forudsætning, når man ser på de senere års beregninger. Det er klart, at hvis man tager bruttofaktordindkomsten som helhed, når man nogenlunde til dette tal, men hvis man ser alene på den egentlige produktion, altså ser bort fra de offentlige ydelser, tjenesteydelser o. lign., så når vi til en stigning for 1963 til 1964 på 8 pct. og fra 1964 til 1965 på 5 pct., og det må vel være stigningen i den egent-

lige produktion, man går ud fra; det er i hvert fald de tal, jeg ville foretrække at anvende.

Men bortset herfra synes jeg, at ministeren anvendte en urimeligt undskyldende tone, når han omtalte, at statens udgifter ville stige med henholdsvis 7, 5 og 4 pct. i de kommende 3 år, alt under forudsætning af uforandrede priser. Det forekommer mig, at det er unødvendigt at undskylde dette i særlig grad. Ikke alene er det jo klart, at stigningen er en følge af det, som er vedtaget her i folketinget, men det må jo også siges, at statens udgifter ikke er luksus, statens udgifter er nødvendige; og en del af de udgifter, der er tale om, er jo for øvrigt udtryk for en forøget omfordeling; det gælder først og fremmest stigningerne inden for de sociale pensioner og dermed beslægtede områder; det vil altså sige, at det ikke medfører noget forøget offentligt forbrug, men blot, at det private forbrug flyttes fra nogle personer til andre.

Men hvad er egentlig det, man stadig taler om som „offentligt forbrug“? Når man ser på de områder, der virkelig koster mange penge, undervisningsvæsen, sundhedsvæsen, trafik o. s. v., er det jo egentlig en mærkelig taleform, at man kalder det et offentligt forbrug; det, der er tale om, er jo et forbrug, som kommer de private til gode i betydelig udstrækning, egentlig et privat forbrug; det højeste, man kan sige, er, at det er et privatforbrug, som organiseres af det offentlige, som stilles til rådighed af det offentlige. Men det er jo noget, som først og fremmest er i de private interesse, som skal tjene de private; det er organiseret på en anden måde end før i tiden, men derved bliver det ikke anderledes, det er stadig væk noget, som kommer de enkelte, de private, til gode i allerhøjeste grad. Intet af det er jo noget, som vi ønsker at være foruden. Det egentlige offentlige forbrug er jo først og fremmest sådan noget som forsvaret, og det kunne vi altså gerne undvære.

Når der her i dag har været talt om minimumsbudgettet, har det været sagt, at dette gav os et godt udgangspunkt for at bedømme, hvad der var mere vigtigt og mindre vigtigt, både i det, der nu forelå, og i det, man ville snakke om i den kommende tid. Det er pænt og selvfølgeligt, og det er der ingen grund til at føje noget til. Derimod